

โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ ของฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สมยุรณี ห่านรัตนสกุล*

ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระยะที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ทางฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ ได้เสนอโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่เข้าแผน 7 โดยมีหลักการและเหตุผลว่า การนำความรู้และหลักการใหม่ ๆ ไปเผยแพร่ยังชุมชนท้องถิ่นเป็นหน้าที่สำคัญของมหาวิทยาลัย ในด้านการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ ตระหนักถึงความสำคัญของการนำความรู้ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุไปเผยแพร่เพื่อสนองตอบตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นให้เหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสนใจ และอาชีพทำให้ประชาชนมีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้ตรงกับความต้องการ และให้โครงการนี้มีส่วนช่วยพัฒนาสติปัญญาความรู้ อาชีพ อีกทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้รับความรู้ วิทยาการใหม่ ๆ จากสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ ซึ่งโครงการนี้จะออกบริการในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับความรู้ตรงกับความต้องการ
2. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่านและรู้จักศึกษาด้วยตนเอง
3. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานและชุมชนท้องถิ่น

แผนการดำเนินงาน

ทางฝ่ายหอสมุดฯ ได้กำหนดแผนงานของการดำเนินงานโครงการนี้ไว้ดังนี้

*บรรณารักษ์ 6 รักษาการหัวหน้าฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ระยะเวลา ปี 2534 - 2539

รายการกิจกรรม	ปีงบประมาณ					
	2534	2535	2536	2537	2538	2539
1. ดำเนินการวิจัยความต้องการ ของชุมชนในการใช้สิ่งพิมพ์และ สื่อทัศนวัสดุในการบริการ ห้องสมุดเคลื่อนที่	/					
2. เตรียมการเพื่อดำเนินการ โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่		/				
3. ดำเนินโครงการห้องสมุด เคลื่อนที่			/	/	/	/
4. ดำเนินการวิจัย 'ประเมินผล การบริการห้องสมุดเคลื่อนที่'			/	/	/	/

ปี 2534 ดำเนินการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการใช้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ของประชาชนจังหวัดปัตตานี โดยนางสมทรง หะยีเจ๊ะมะ* ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุนจากงบรายได้ส่วนกลางของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปี 2534 จุดมุ่งหมาย คือ ต้องการทราบความต้องการของประชาชนในจังหวัดปัตตานีในการใช้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ และเพื่อสร้างรูปแบบของการจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยใช้ประชากรในเขตอำเภอโคกโพธิ์ ชะรัง และสายบุรี อำเภอละ 200 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม

*นางสมทรง หะยีเจ๊ะมะ บรรณารักษ์ 6 หัวหน้างานสื่อทัศนวัสดุ ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ประชากรต้องการให้มีการจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยขอให้จัดบริการในวันเสาร์และอาทิตย์ เดือนละ 4 ครั้ง ให้ใช้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน และต้องการให้จัดบริการหนังสือ หนังสือพิมพ์ ตำราเรียน ฯลฯ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสารคดีท่องเที่ยว ชีวประวัติบุคคลสำคัญ ประวัติศาสตร์ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย การเมืองและการปกครอง แรงงาน การออกกำลังกาย โรค การรักษาโรค สุขภาพ และอนามัย การปฐมพยาบาล เกษตรกรรม ศาสนา การศึกษา การปรุงอาหาร การทำขนม

ปี 2535 เป็นการเตรียมการเพื่อดำเนินการโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่

1. ดำเนินการคัดเลือก จัดซื้อ ลงทะเบียน จัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือจำนวน 115 ชื่อเรื่อง จำนวน 532 เล่ม และจัดทำตู้ใส่หนังสือเพื่อนำออกโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่จำนวน 6 ตู้ ฝ่ายหอสมุดฯ สำนักวิทยบริการ ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวนเงิน 50,000.-บาท ("ห้าหมื่นบาทถ้วน")

2. สถานที่ที่จะออกดำเนินการคือ

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	บ้านบือระ	ตำบลบือระ	อำเภอสายบุรี
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	บ้านกะดุง	ตำบลกะดุง	อำเภอสายบุรี
ศูนย์ข้อมูลประจำตำบล	บ้านบีดแนบีน	ตำบลประจัน	อำเภอยะรัง
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	บ้านประดู่	ตำบลท่าเรือ	อำเภอโคกโพธิ์

ฝ่ายหอสมุดฯ สำนักวิทยบริการ ได้รายชื่อสถานที่โดยขอความร่วมมือจากที่ว่าการอำเภอสายบุรี, อำเภอยะรัง และอำเภอโคกโพธิ์ ให้เสนอรายชื่อหมู่บ้านต่าง ๆ ให้ฝ่ายหอสมุดฯ สำนักวิทยบริการพิจารณาอำเภอละ 3-4 แห่ง ฝ่ายหอสมุดฯ สำนักวิทยบริการ ได้ส่งบุคลากรไปสำรวจสถานที่และพบปะกับผู้นำหมู่บ้าน เพื่อสอบถามความต้องการ ความสนใจ จำนวนประชากร ผู้อ่านหนังสือได้ ผู้ประสานงานในหมู่บ้าน และจะต้องเป็นสถานที่ที่รถยนต์เดินทางไปถึง แล้วนำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาคัดเลือกสถานที่ที่จะออกบริการซึ่งได้สถานที่ตามรายชื่อข้างต้น

3. ลักษณะการให้บริการ

3.1 เป็นบริการฟรี

3.2 เป็นบริการที่ฝ่ายหอสมุดฯ สำนักวิทยบริการจัดรถเคลื่อนที่จากฝ่ายหอสมุดฯ สำนักวิทยบริการ ไปสู่หมู่บ้าน

4. การบริการ

4.1 บริการอ่านสิ่งพิมพ์

- 4.2 บริการยืม-คืนหนังสือ
- 4.3 บริการโสตทัศนวัสดุ ทั้งสารคดีและบันทึกวีดิทัศน์
5. ระเบียบการขอรับบริการ
- 5.1 การทำบัตรสมาชิกห้องสมุดเคลื่อนที่ทำฟรีโดยแสดงบัตรประจำตัวหรือหนังสือรับรองจากโรงเรียน กรณีที่สมาชิกเป็นนักเรียน และรูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว 2 รูป
- 5.2 วัสดุที่ให้บริการ คือ หนังสือและโสตทัศนวัสดุ
- 5.3 บริการยืม-คืนหนังสือได้ครั้งละ 2 เล่ม เวลา 2 สัปดาห์
- 5.4 กรณีคืนเกินกำหนดปรับเล่มละ 1 บาท/เล่ม/2 สัปดาห์
6. เวลาการให้บริการ ออกบริการทุก 2 สัปดาห์
วันจันทร์	เวลา 9.00-12.00 น.	บ้านมือระ	อำเภอสายบุรี
	เวลา 13.00-16.00 น.	บ้านกะตุง	อำเภอสายบุรี
วันอังคาร	เวลา 13.00-16.00 น.	บ้านมือแม่เปิน	อำเภอยะรัง
วันพุธ	เวลา 13.00-16.00 น.	บ้านประตู่	อำเภอโคกโพธิ์
7. บุคลากร ใช้บุคลากรของฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี

ปี 2536 การดำเนินงานห้องสมุดเคลื่อนที่

1. ฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ ได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะออกบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ และได้ทำประชาสัมพันธ์ในรูปแบบแผ่นปลิว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัน เวลา สถานที่				
เดือน	บ้านมือระ 9.00-12.00 น. วันที่	บ้านกะตุง 13.00-16.00 น. วันที่	บ้านมือแม่เปิน 13.00-16.00 น. วันที่	บ้านประตู่ 13.00-16.00 น. วันที่
มกราคม	4, 18	4, 18	5, 19	6, 20
กุมภาพันธ์	1, 15	1, 15	2, 16	3, 17
มีนาคม	1, 15, 29	1, 15, 29	2, 16, 30	3, 17, 31
เมษายน	26	26	27	28
พฤษภาคม	10, 24	10, 24	11, 25	12, 26
มิถุนายน	7, 21	7, 21	8, 22	9, 23
กรกฎาคม	5, 19	5, 19	6, 20	7, 21

วัน เวลา สถานที่

เดือน	บ้านมือระ 9.00-12.00 น. วันที่	บ้านกะดุง 13.00-16.00 น. วันที่	บ้านปือแนปีแน 13.00-16.00 น. วันที่	บ้านประดู่ 13.00-16.00 น. วันที่
สิงหาคม	2, 16, 30	2, 16, 30	3, 17, 31	4, 18
กันยายน	13, 27	13, 27	14, 28	1, 15, 29
ตุลาคม	11, 25	11, 25	12, 26	13, 27
พฤศจิกายน	8, 22	8, 22	9, 23	10, 24
ธันวาคม	6, 20	6, 20	7, 21	8, 22

2. ในการจัดหาสิ่งพิมพ์ใหม่ในปี 2536 ทางฝ่ายหอสมุดฯ สำนักวิทยบริการ ได้รับการสนับสนุนจากงบรายได้ของสำนักวิทยบริการ โดยจัดซื้อตามที่ใช้บริการในหมู่บ้านต่าง ๆ เสนอมา ซึ่งจะได้สิ่งพิมพ์ที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของชุมชน

รายงานการดำเนินงานห้องสมุดเคลื่อนที่

ทางฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ ได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการออกบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ไว้ตลอดปี 2536 และได้เริ่มออกบริการแล้ว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วันที่	สถานที่	ผู้ใช้บริการ/ คน	ผู้ทำบัตรสมาชิก/ คน	ผู้สนใจถ่ายรูป ทำบัตร/คน	หนังสือถูกยืม/เล่ม
4 ม.ค.	บ้านมือระ	90	7	59	10
18 ม.ค.	บ้านมือระ	161	64	8	103
1 ก.พ.	บ้านมือระ	134	9	-	75
15 ก.พ.	บ้านมือระ	85	3	3	76
1 มี.ค.	บ้านมือระ	87	1	-	36
15 มี.ค.	บ้านมือระ	30	-	-	25
29 มี.ค.	บ้านมือระ	42	-	-	28
รวม		629	84	70	353

วันที่	สถานที่	ผู้ใช้บริการ/ คน	ผู้ทำบัตรสมาชิก/ คน	ผู้สนใจขอถ่ายรูป ทำบัตร/คน	หนังสือถูกยืม/เล่ม
4 ม.ค.	บ้านกะตุง	134	9	68	8
18 ม.ค.	บ้านกะตุง	133	60	4	90
1 ก.พ.	บ้านกะตุง	137	25	-	104
15 ก.พ.	บ้านกะตุง	103	30	30	86
1 มี.ค.	บ้านกะตุง	138	4	-	136
15 มี.ค.	บ้านกะตุง	132	4	-	107
9 มี.ค.	บ้านกะตุง	87	-	-	66
รวม		864	132	102	597
5 ม.ค.	บ้านบือแนปี่แน	189	2	113	4
19 ม.ค.	บ้านบือแนปี่แน	153	113	-	156
2 ก.พ.	บ้านบือแนปี่แน	125	-	-	140
16 ก.พ.	บ้านบือแนปี่แน	172	-	-	113
2 มี.ค.	บ้านบือแนปี่แน	137	-	-	102
16 มี.ค.	บ้านบือแนปี่แน	73	1	-	35
30 มี.ค.	บ้านบือแนปี่แน	26	-	-	8
รวม		875	116	113	558
6 ม.ค.	บ้านประตู่	24	13	6	21
20 ม.ค.	บ้านประตู่	15	7	4	31
3 ก.พ.	บ้านประตู่	15	-	-	27
17 ก.พ.	บ้านประตู่	14	-	-	36
3 มี.ค.	บ้านประตู่	13	-	-	17
17 มี.ค.	บ้านประตู่	10	-	-	17
31 มี.ค.	บ้านประตู่	42	6	9	17
รวม		133	26	19	166

ปี 2536 การประเมินผล

จะมีการประเมินผลทุกพื้นที่ที่ออกบริการ ในปลายปี 2536 โดยใช้แบบสอบถาม และใช้สถิติที่จัดเก็บทุกครั้งที่ออกบริการ

ความคาดหวังของฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ

เมื่อการดำเนินงานโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่จัดขึ้นในชุมชนใด มีความหวังว่าประชาชนในชุมชนนั้นจะได้รับความรู้ตรงกับความต้องการ ช่วยพัฒนาความรู้ ความสนใจ อาชีพ ประสบการณ์ชีวิต รู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีนิสัยรักการอ่าน เพื่อนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

